

Uniwersytet
Wrocławski

C++: *funkcje*

Zbigniew Koza
Wydział Fizyki i Astronomii

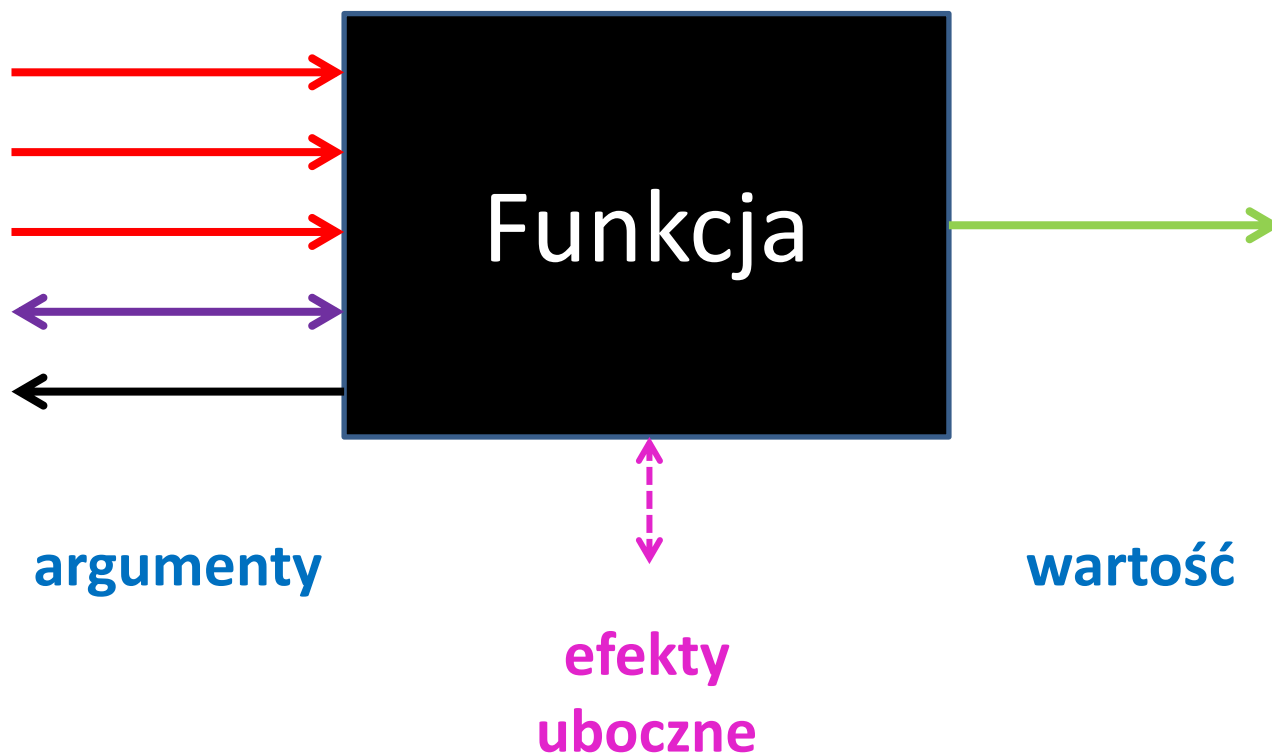
Wrocław

CO TĄ SĄ FUNKCJE W C++?

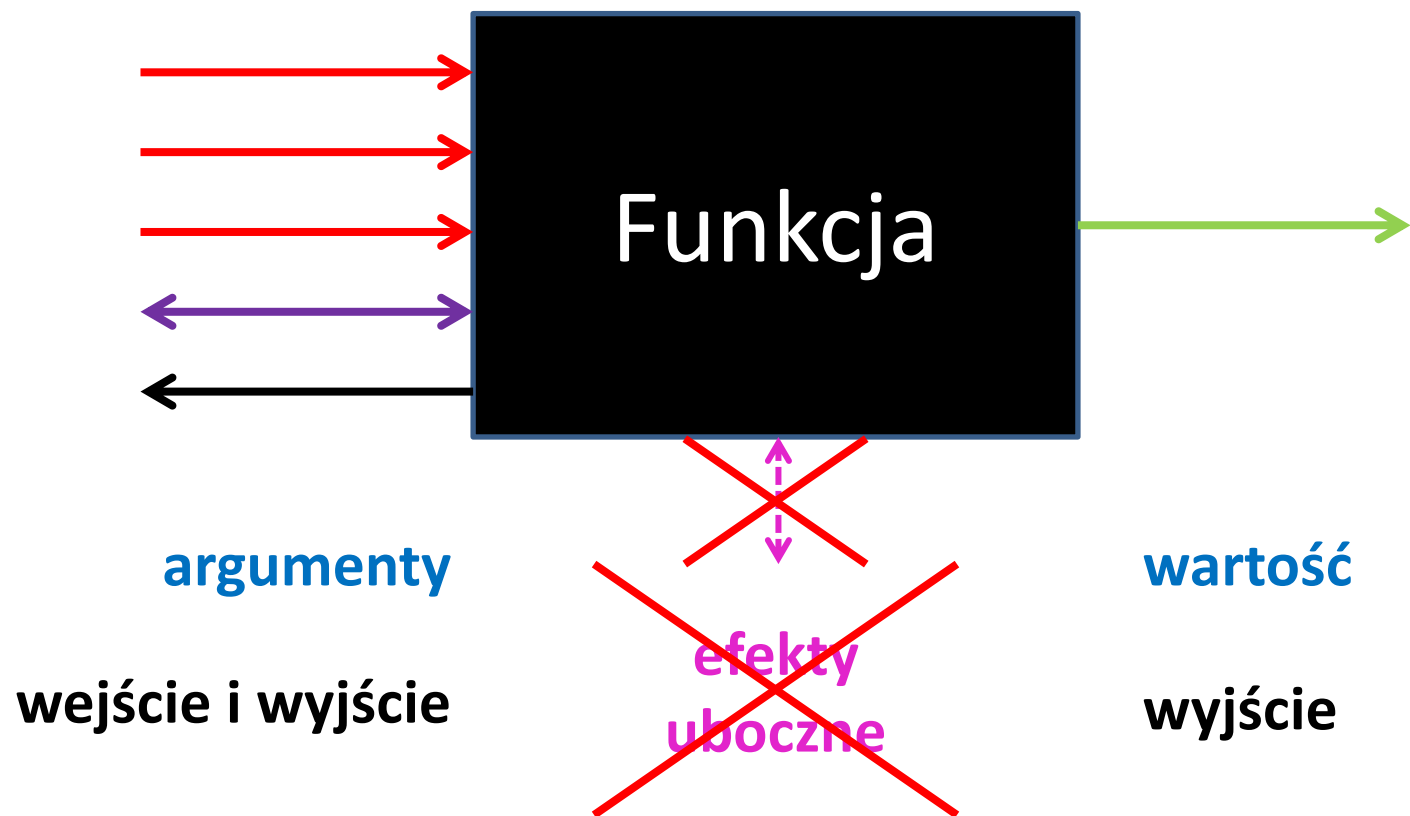
Funkcja = podprogram

- Funkcja to nazwany fragment kodu, który wykonuje określone czynności na określonym zbiorze danych
- Funkcje umożliwiają modularyzację programów
- Modularyzacja umożliwia wielokrotne wykorzystywanie tego samego kodu
- A to z kolei ułatwia tworzenie, testowanie, uaktualnianie i utrzymywanie kodu

Funkcja = „czarna skrzynka”

Funkcja = „czarna skrzynka”

Argumenty i wartość

- Argumenty funkcji mogą służyć do:
 - Przekazania informacji do funkcji
 - Przekazania informacji z funkcji
 - Modyfikacji informacji przekazanej do funkcji
- Wartość przekazuje informację z funkcji
 - Wiele funkcji (zwłaszcza w bibliotekach języka C) przekazuje w wartości informację o swoim statusie w chwili zakończenia działania („kod błędu”)

```
int status = scanf ("%d", &i) ;
```

Klasyfikacja funkcji

Kilka schematów klasyfikacji:

- Funkcje **swobodne** i **metody** klas
- Funkcje „zwyczajne”, **inline** i **wirtualne**
- Funkcje „zwyczajne” i **statyczne**
- Funkcje „zwyczajne”, **funktory** i **wyrażenia lambda**
- Funkcje „zwyczajne” i **rekurencyjne**
- Funkcje „zwyczajne” i **operatory**

ARGUMENTY FUNKCJI

Argumenty funkcji

Funkcja może otrzymać swoje argumenty na wiele sposobów:

- **Przez wartość**
- **Przez wskaźnik** (*, const*, *const, const* const)
- **Przez referencję** (&, const&)
- **Przez referencję przenoszącą** (&&) [C++11]

```
int f(int n, int* p, int & r, int const& cr, int && mr)
int g(int* a, const int* b, int* const c,
      const int* const d);
```

przez wartość

int f(int n, int* p, int & r, int const& cr, int && mr)

- Argument przekazywany *przez wartość* jest **kopią oryginału**
- Jeśli argument jest obiektem, przekazanie go przez wartość wiąże się z wywołaniem *konstruktora klasy*
- Argument jest niszczonej destruktorze klasy po zakończeniu działania funkcji

przez wskaźnik

int f(int n, int* p, int & r, int const& cr, int && mr)

- Do funkcji trafia wartość adresu zmiennej lub obiektu
- Sposób ten daje funkcji dostęp do oryginału obiektu, co umożliwia jej jego modyfikowanie
- Składnia jest „dziwna” (dużo gwiazdek etc.)
- Bez wywołania pary konstruktor/destruktor
- Bardzo popularna metoda w języku C

przez referencję

int f(int n, int* p, int & r, int const& cr, int && mr)

- Do funkcji trafia wartość adresu zmiennej lub obiektu, tak jak przy przekazaniu argumentu przez wskaźnik (brak pary konstruktor/destruktor)
- Funkcja operuje na oryginale argumentu
- Prosta składnia, jak przy przekazaniu przez wartość
- Bardzo popularna metoda w języku C++
- Używaj, jeśli chcesz modyfikować dany argument

przez stałą referencję

```
int f(int n, int* p, int & r, int const& cr, int && mr)
```

- Technicznie jest to przekazanie argumentu przez referencję
- Plus **zobowiązanie**, że argument nie będzie przez funkcję modyfikowany
- Bardzo popularna metoda w języku C++
- Używaj, jeśli chcesz **odczytać** argument, który jest zbyt „ciężki” na przekazanie przez wartość

przez referencję przenoszącą

int f(int n, int* p, int & r, int const& cr, int **&& mr)**

- Technicznie jest to przekazanie argumentu przez referencję
- Plus informacja, że argument za chwilę straci swoją ważność (np. zostanie zniszczony)
- Wprowadzona w języku C++11
- Nie używaj, póki dobrze nie opanujesz C++
- Angielska nazwa: *rvalue reference*

Referencja a stała referencja

```
void f(int & n) {...} // przez referencję
void g(int const& n) {...} // przez stałą referencję
int k = 8; // zmienna nazwana
f(k); // ok, można zbudować referencję do k
g(k); // ok, komentarz jw.
f(7); // błąd; nie istnieje referencja do literału 7
g(7); // ok; referencja do obiektu tymczasowego; konstruktor/destruktor
f(k + 1); // błąd; nie istnieje referencja do wyrażenia arytmetycznego
g(k + 1); // ok; referencja do obiektu tymczasowego; ctor/dtor
```

- Stałe referencje są bardziej uniwersalne
- Stałe referencje ułatwiają kontrolę poprawności programu (gwarancja stałości argumentu)

Przez referencję vs. przez wartość

```
void f(X & n) {...} // przez referencję
void g(X const& n) {...} // przez stałą referencję
void h(X n) {...} // przez wartość

X x; // zmienna nazwana
f(x); // f ma dostęp do x i może zmienić jego stan
g(x); // g ma dostęp do x, ale nie może zmienić jego stanu.
h(x); // h ma dostęp do kopii x;
f(7); // błąd; nie istnieje referencja do literału 7
g(7); // g ma dostęp do tymczasowej kopii X(7) i nie może jej zmienić;
h(7); // h ma dostęp do obiektu tymczasowego X(7)
```

- Stałe referencje i wartość są bardziej uniwersalne, ale mogą być bardziej kosztowne od referencji

Konstruktor/destruktor argumentu

```
void f(X & n) {...} // przez referencję
void g(X const& n) {...} // przez stałą referencję
void h(X n) {...} // przez wartość

X x; // zmienna nazwana, czyli posiadająca adres
f(x); // f ma bezpośredni dostęp do x przez jej adres
g(x); // g ma bezpośredni dostęp do x przez jej adres
h(x); // h działa na kopii x, utworzonej konstruktorem
f(7); // błąd; nie istnieje referencja do literału 7
g(7); // g działa na obiekcie tymczas. X(7), utworzonym konstruktorem
h(7); // h działa na obiekcie tymczas. X(7), utworzonym konstruktorem
```

na obiekcie
nazwanym

na obiekcie **nienazwanym**

- Stałe referencje działają inaczej na obiektach nazwanych (jak ref.) i tymczasowych (jak wartość)

Referencja & vs. &&

```
string s1 ("A1a"); // konstruktor przen. z ob. tymczasowego (&&)
string s2 (s1);     // konstruktor kopiujący z obiektu (&)
s2 = s1;           // operator= kopiujący z obiektu (&)
string ts[10];
ts[0] = string("0"); // operator= przen. z ob. tymczasowego (&&)
```

- Referencja & jest używana wyłącznie do obiektów, które mają „stały adres”, czyli pełnią funkcję (modyfikowalnych) **zmiennych**
- Referencja && jest używana przez kompilator do obsługi **obiektów tymczasowych**
- Referencja && umożliwia przeniesienie stanu obiektu zamiast tworzenia jego kopii

referencja && na obiekcie nazwanym

```
std::vector<X> v;    // wektor obiektów typu X
X x (1,2);          // obiekt x typu X
v.push_back(x);      // push_back kopiuje x
v.push_back(std::move(x)); // push_back przenosi x do siebie
// teraz x powinno być w stanie jak po konstrukcji domyślnej, X x;
```

- `std::move` informuje kompilator, że obiekt nazwany chce przekazać swoje zasoby innemu właścicielowi (tu: do `v` poprzez `push_back`)

DEKLARACJA A DEFINICJA

Deklaracja

```
void f(int x) ;  
int g(int a, char** p) ;  
[typ nazwa(argumenty) ;]
```

- Można opuścić nazwy argumentów:

```
void f(int) ;  
int g(int, char**) ;
```

Definicja

```
void f(int x)  
{  
    return x + 1;  
}
```

- Można opuścić nazwy nieużywanych argumentów:

```
void f(int x, int&)  
{  
    return x + 1;  
}
```

WARTOŚĆ FUNKCJI

Wartość funkcji

Funkcja może zwrócić swoją wartość na wiele sposobów

- Przez wartość
- Przez wskaźnik (*, const*, *const, const*const)
- Przez referencję (&, const&)
- Przez referencję przenoszącą (&&) [C++11]
- Obowiązują dokładnie te same zasady, co przy argumentach funkcji

Wartość funkcji

Przykłady:

- Przez wartość `double f(double x)`
- Przez wskaźnik `double* f(double x)`
- Przez referencję `double& f(double x)`
- Przez referencję przenoszącą `double&& f(double x)`

void

- Słowo kluczowe **void** służy do wskazania, że funkcja nie zwraca wartości
void f(double x)
- W C++ nie ma potrzeby używania **void** do wskazania, że funkcja nie pobiera argumentów
int main()

EFEKTY UBOCZNE

Efekt uboczny to...

- Dowolna interakcja funkcji ze swoim otoczeniem w inny sposób niż poprzez swoje argumenty lub wartość
- Przykłady: zmiana wartości zmiennej globalnej; wyświetlenie znaków na konsoli; wywołanie funkcji systemowej
- Bardzo utrudniają analizę poprawności kodu (ludziom) i jego optymalizację (kompilatorowi)

Efekty uboczne...

- Mimo że występują dość często i są nie do uniknięcia, wystrzegaj się ich stosowania!

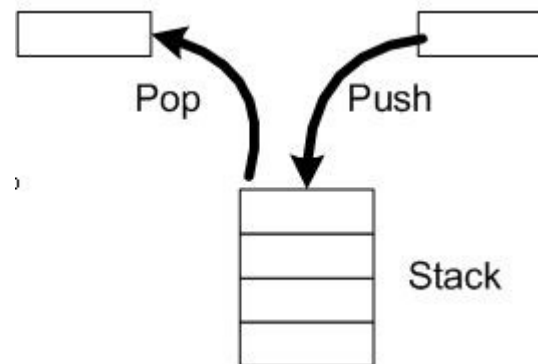
```
std::cout << "to jest efekt uboczny\n";  
file << "to nie jest efekt uboczny?\n";
```

- Nie wprowadzaj do systemu nowych efektów ubocznych
- Nie (nad)używaj własnych zmiennych globalnych

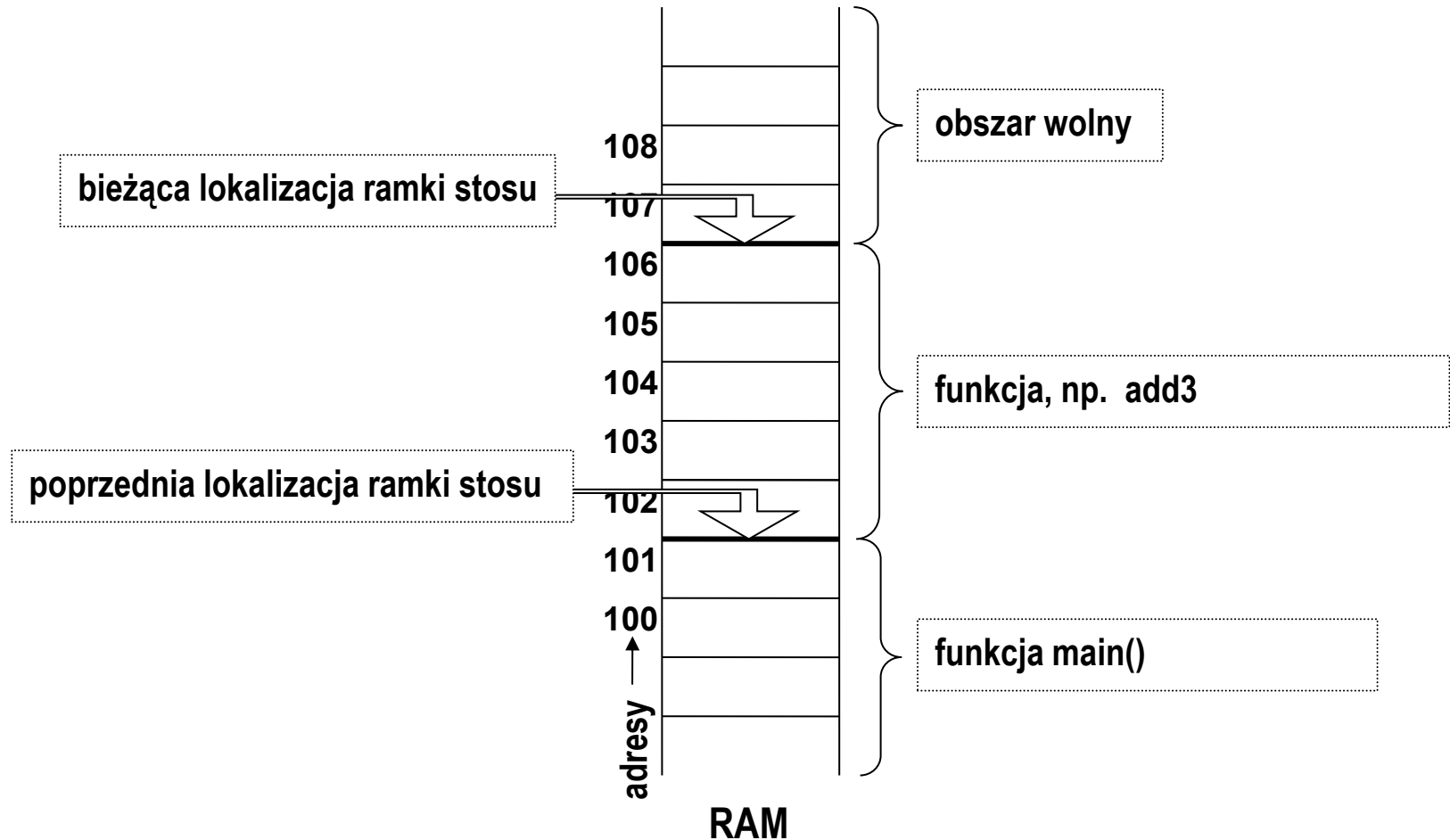
STOS FUNKCJI

Stos funkcji (*call stack*)...

- Jest to specjalny obszar pamięci programu, w którym przechowywane są wszystkie dane potrzebne do wywołania i działania funkcji
- Stos działa na zasadzie kolejki **LIFO** (ang. *last in, first out*), czyli ostatni na wejściu jest pierwszy na wyjściu

Z grubsza wygląda to tak...

albo tak (z perspektywy debugera):

 Wątki: #1 Zatrzymano:				
Poziom		Funkcja	Plik	Linia
➡ 1	↑	Ui_Widget::setupUi	ui_widget.h	27
2		Widget::Widget	widget.cpp	11
3		qMain	main.cpp	7
4		WinMain *16	qtmain_win.cpp	113
5	●	main		

Przebieg (\pm) wywołania funkcji

1. na stosie odkłada się adres powrotu z funkcji
2. rezerwuje się na nim miejsce na wartość funkcji
3. adres bieżącego szczytu stosu zapisywany jest w specjalnym rejestrze (*ramka stosu*)
4. na stosie umieszcza się argumenty funkcji
5. zmienia się adres wskaźnika instrukcji na adres kodu funkcji (\rightarrow skok do kodu funkcji)
6. funkcja na stosie umieszcza swoje zmienne lokalne, przesuwając wskaźnik szczytu stosu

Jak przebiega (\pm) kończenie funkcji

- funkcja zapisuje swoją wartość w miejscu zarezerwowanym w kroku 2
- następuje **zwijanie stosu** (wywoływanie destruktorów kolejnych zmiennych lokalnych) aż do osiągnięcia ramki stosu: „znikają” wszystkie zmienne lokalne i argumenty funkcji
- ze stosu odczytywane są wartości rejestrów, w tym adresu punktu wywołania funkcji
- następuje powrót do miejsca wywołania funkcji

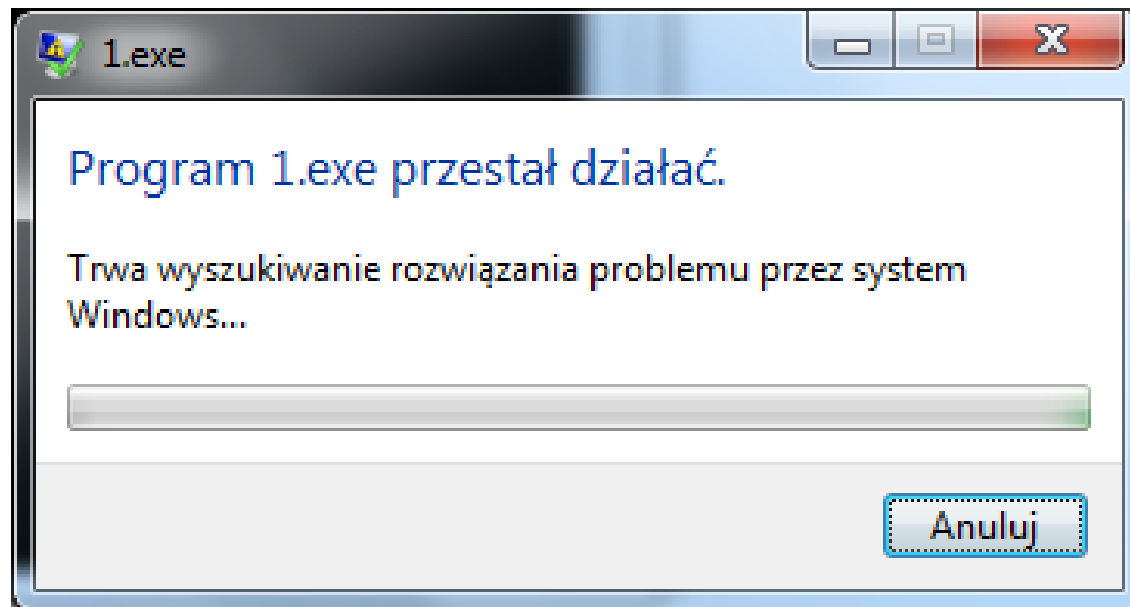
Konsekwencje istnienia stosu funkcji

- Wszystkie zmienne definiowane w funkcji oraz jej argumenty są lokalne w funkcji i tracą ważność wraz z jej zakończeniem
- Rekurencyjne wywołanie funkcji przez samą siebie (***rekurencja***) \Rightarrow każde wywołanie ma własny obszar pamięci zmiennych lokalnych, wartości i argumentów funkcji
- Przekroczenie pojemności stosu prowadzi do padu programu

Przykład

```
int main()  
{  
    const int N = 1000000;  
    int a[N];  
    a[0] = 0;  
}
```

← Zmienna na stosie

Funkcja rekurencyjna

```
#include <iostream>
```

```
int silnia(int n)
{
    if (n == 0)
        return 1;
    return n * silnia(n - 1);
}
```

```
int main()
{
    std::cout << silnia(5) << "\n";
}
```

Funkcje rekurencyjne...

- Swoje zmienne lokalne, argumenty i wartość przechowują na stosie funkcji
- Dzięki temu każde ich wywołanie ma osobny komplet zmiennych lokalnych
- Zbyt głęboka rekurencja powoduje pad programu (spróbuj jakąś funkcję wywołać rekurencyjnie kilkaset tysięcy razy)

Zmienne statyczne

```
int f()  
{  
    static int licznik = 0;  
    return ++licznik;  
}
```

- Zmienne statyczne funkcji umieszczane są w innym obszarze pamięci niż stos funkcji: w obszarze zmiennych globalnych
- Dzięki temu funkcja przechowuje ich wartość pomiędzy swoimi kolejnymi wywołaniami.

Przykład

```
#include <iostream>

void f()
{
    static bool first = true;
    if (first)
    {
        first = false;
        std::cout << "pierwsze wywołanie\n";
    }
}

int main()
{
    f(); f();
}

// pierwsze wywołanie
```


Zmienne statyczne a zmienne automatyczne

- **Zmienne statyczne** inicjalizowane są **dokładnie raz** (**konstruktor!**) przy pierwszym wejściu programu do kodu inicjalizatora; **destrukторы** wywoływane są po zakończeniu funkcji main()
- **Zmienne automatyczne** inicjalizowane są **za każdym razem**, gdy program dochodzi do inicjalizatora (**konstruktor!**) i są niszczone (**destruktor!**) zawsze, gdy sterowanie opuszcza zakres, w którym zdefiniowano zmienną (ramka stosu przesuwana się w dół, zwijanie stosu)

Przykład

```
for (int i = 0; i < 100000; i++)  
{  
    std::vector<int> v(2000);  
    static X x = 0;  
} ← — — — Koniec zakresu = częściowe zwinięcie stosu = destrukcja zmiennych lokalnych
```

- **Konstruktor** obiektu `v` wywoła się **100000** razy
- **Konstruktor** obiektu `x` wywoła się raz
- **Destruktor** obiektu `v` wywoła się **100000** razy
- **Destruktor** obiektu `x` wywoła się raz
- Zmiennych `x`, `v` nie można używać poza ich **zakresem** (ang. *scope*), czyli poza klamrami

FUNKCJE SWOBODNE I SKŁADOWE

Funkcje swobodne a metody

- **Funkcje swobodne** to funkcje „w stylu języka C”, np.
`double sin(double) ;`
- **Metody** to funkcje składowe klas
- Metody zawsze działają na jakieś **obiekty**
- Notacja z kropką: `v.size()` ;
- Notacja wskaźnikowa: `p->size()` ;

this

Pseudowskażnik **this**

- **Metody klas** zawsze wywoływane są na rzecz obiektu zapisywanego przed kropką:

v.size() ; // v jest argumentem size

- W powyższym przykładzie w ciele funkcji **size()** identyfikator **this** oznacza adres obiektu **v**; (**this == &v**)
- Wartość adresu obiektu (**this**) jest automatycznie odkładana na stosie funkcji wraz z argumentami metody (oszczędność notacji)

Pseudowskaźnik **this**

p->size() ;

- Teraz wewnątrz **size()** pseudowskaźnik **this** ma wartość **p**

this a skrócona notacja

- **this** można używać tylko wewnątrz metod klas
- Wewnątrz metod klas zapis

this->funkcja(...) + **this->skladowa**

zwykle można uprościć do

funkcja(...) + **skladowa**

FUNKCJE INLINE

Funkcje *inline* (otwarte, wklejane)

- Funkcje *inline* to funkcje, które nie posiadają własnej implementacji pod jednym, unikatowym adresem.
- Ich wywołaniu nie towarzyszy przeskok do osobnego kodu ich funkcji, bo takowego nie ma
- Zamiast tego kompilator wstawia ich kod (instrukcje) w każdym miejscu wywołania

Funkcje *inline*

- Funkcje *inline* charakteryzują się krótszym czasem wywołania
- Częste używanie funkcji *inline* może doprowadzić do „napuchnięcia” kodu binarnego (ang. *code bloat*)
- Długi program zawsze jest powolny (*cache!*)
- Funkcje *inline* mogą więc przyspieszyć lub spowolnić działanie programu

Przykład

```
#include<iostream>
inline
int f(int n)
{
    return n + 1;
}
int main()
{
    int n = 5;
    int k = f(n);
    std::cout << k;
}
```

Przykład – c.d.

Bez inline (Debug)

```
9      {...  
call  <__main>  
10      int n = 5;  
movl  $0x5,-0xc(%ebp)  
11      int k = f(n);  
mov   -0xc(%ebp),%eax  
mov   %eax,%esp  
call  <f(int)>  
mov   %eax,-0x10(%ebp)  
12      std::cout << k;
```

...

Z inline (Release)

```
9      {...  
call  <__main>  
10      int n = 5;  
11      int k = f(n);  
12      std::cout << k;  
-----  
movl  $0x6,(%esp)  
mov   $0x489940,%ecx  
call  <std::ostream::operator<<(int)>  
sub   $0x4,%esp  
13      }
```

...

Troszkę nakłamałem...

- Tak naprawdę na poprzednim slajdzie przedstawiłem kody asemblera wygenerowane w trybie Release i Debug.
- *Inlining* to jedna z metod **optymalizacji kodu** przez kompilator
- Zadeklarowanie funkcji jako *inline* gwarantuje jedynie to, że kompilator na pewno będzie w stanie dokonać tej optymalizacji; na to, jak i czy jej dokona nie mamy wpływu (!)

`inline`

- Kompilator traktuje *inline* jako wskazówkę
 - W trybie Debug całkowicie wyłącza optymalizację typu *inlining*
 - W trybie Release kompilator sam decyduje, czy daną funkcję zoptymalizować w ten sposób – niezależnie od deklaracji *inline*
- Deklarator `inline` daje nam jednak pewność, że kompilator posiada techniczną możliwość dokonania *inliningu*.

Kiedy stosować funkcje *inline*?

- Najlepiej tylko wtedy, gdy funkcje są bardzo krótkie (w sensie kodu maszynowego), wręcz trywialne, np.

```
size_t size() const { return _rozmiar; }
```

- Teraz

```
a = v.size();
```

kompilator skompiluje tak samo, jak

```
a = v._rozmiar;
```

jednak **v.size()** jest bardziej elastyczne

Jak zadeklarować funkcje *inline*?

- Używając słowa kluczowego **inline**:

```
inline void f()  
{  
...  
}
```

- **Definiując funkcję składową w deklaracji jej klasy:**

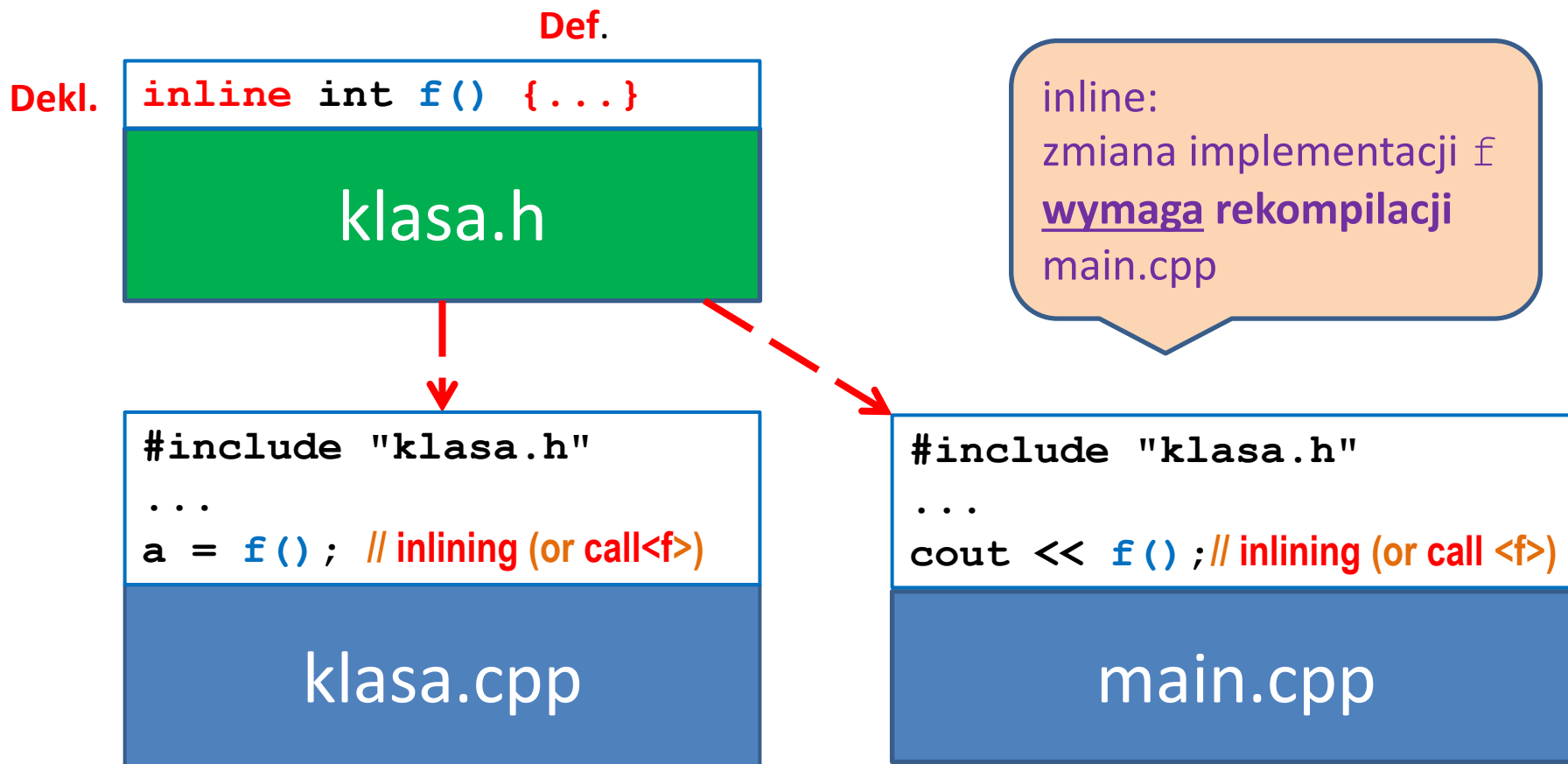
```
class Wektor  
{  
...  
    size_t size() const { return _rozmiar; }  
};
```

size() domyślnie otrzymuje atrybut inline

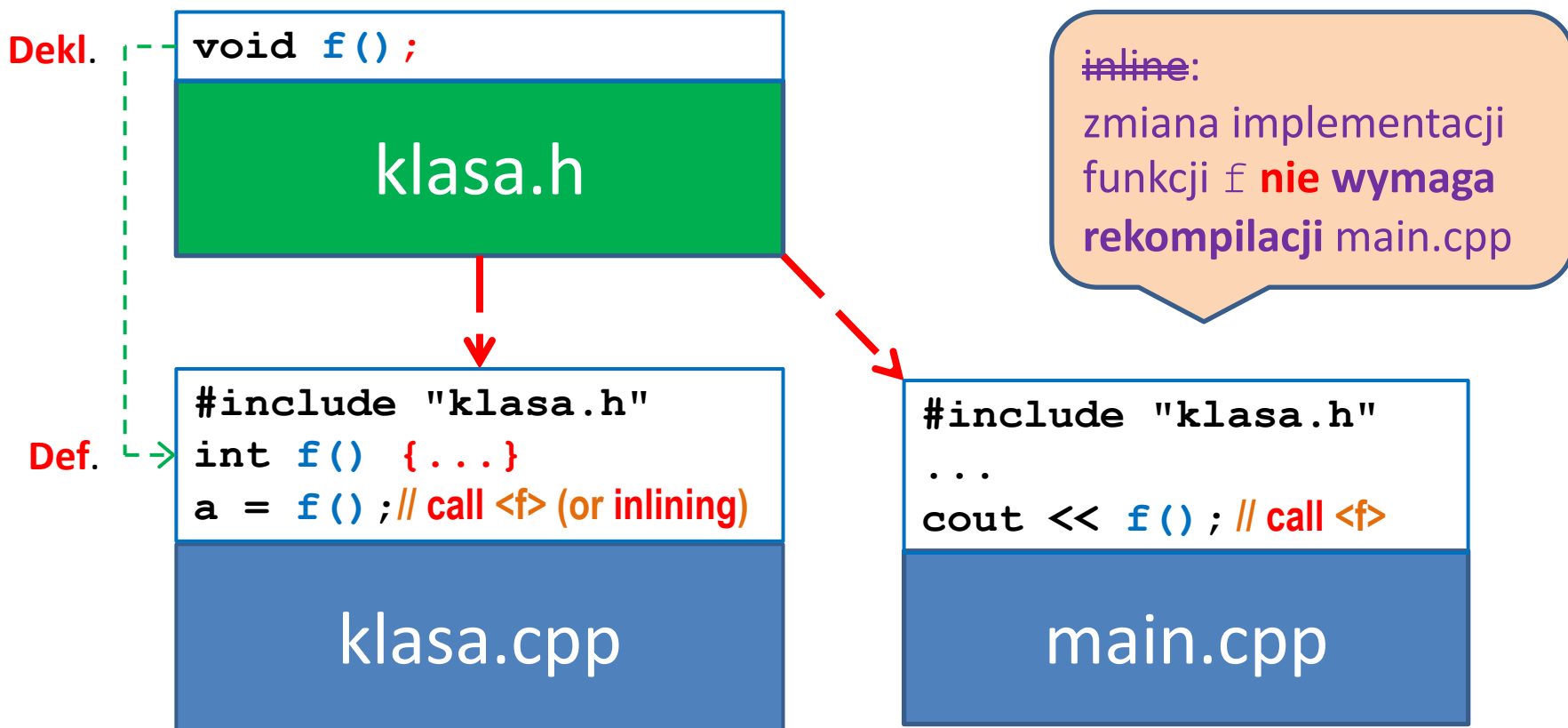
Gdzie deklarować funkcje *inline*?

- Aby kompilator mógł zastosować *inlining*, musi mieć dostęp do kodu źródłowego funkcji
- Musi też mieć pewność, że wszystkie jednostki kompilacji używają tej samej funkcji inline
- Dlatego naturalnym miejscem na definiowanie funkcji *inline* są ***pliki nagłówkowe***
- Wszystkie pozostałe funkcje definiuje się (= podaje kod C++) w ***plikach źródłowych***

Kod funkcji *inline* **musi** być dostępny w każdej jednostce kompilacji (= *.cpp), inaczej kompilator nie będzie mógł zastosować *inliningu*

Kod **zwykłej funkcji** **nie powinien** być dostępny w każdej jednostce kompilacji (= *.cpp), bo inaczej pojęcie jednostki kompilacji straciłoby sens

`inline` a biblioteki

- Biblioteki zawierające funkcje `inline` są ***bibliotekami czasu kompilacji*** (program użytkownika wkompilowuje funkcje biblioteki w swój kod)
 - Przykład: biblioteki generyczne, w tym `std::vector`
- Biblioteki niezawierające funkcji `inline` są ***zwykłymi bibliotekami*** (program użytkownika tylko dołącza do siebie skompilowany kod binarny biblioteki poprzez mechanizm "call")
 - Przykład: biblioteki własnościowe (dużo \$\$\$)

inline: podsumowanie

- **inline** jest jedną z wielu cech języka C++, której jedynym celem jest ułatwienie optymalizacji kodu na poziomie kompilatora
- Posługiwanie się funkcjami **inline** nie jest trudne dla programisty: definiuj je w plikach nagłówkowych, a zwykłe funkcje – w plikach źródłowych, a w 99.999% przypadków wszystko będzie OK.
- W małych projektach są całkowicie zbędne (!); w dużych są nieocenione

SKŁADOWE STATYCZNE KLAS

Składowe funkcje statyczne klas...

- Są to funkcje swobodne umieszczone w przestrzeni nazw danej klasy
- Nie są wywoływane na rzecz obiektów
- Nie mają dostępu do pseudoskażnika `this`
- Składnia wywołania:
`obiekt.f()` ; // obiekt nie jest używany
`klasa::f()` ;

Przykład użycia (Qt)

```
long a = 63;
```

```
QString s = QString::number(a, 16);           // s == "3f"
```

```
QString t = QString::number(a, 16).toUpper(); // t == "3F"
```

Można też użyć obiektu i notacji z kropką,
ale taki zapis może być nieco mylący (co tu robi s?):

```
QString t = s.number(a, 16).toUpper(); // t == "3F"
```

Statyczne składowe klas (dane)

- Są to **zmienne** statyczne (czyli umieszczane w segmencie zmiennych globalnych) **wspólne dla wszystkich obiektów danej klasy**.
- Można np. zliczać liczbę aktywnych obiektów danej klasy

Statyczne składowe klas – przykład

```
std::string s = "Ala ma kota";  
s = s.substr(4, s.npos); // s = "ma kota"
```

- Tu **npos** oznacza statyczną stałą reprezentującą „nieskończoność” w operacjach na napisach

- Alternatywny zapis:

```
s = s.substr(4, std::string::npos);
```

- Można zamiennie używać notacji
 - **obiekt.składowa**
 - **klasa::składowa**

Funkcje statyczne...

- Poza nazwą nie mają niczego wspólnego z metodami statycznymi klas ☹
- Muszą być funkcjami swobodnymi
- Funkcja statyczna jest lokalna w jednostce kompilacji; w praktyce – jest **lokalna** („**prywatna**”) w danym pliku źródłowym.
- Bardzo rzadko używane
- W C++11 zastępowane przez umieszczenie funkcji w tzw. nienazwanej przestrzeni nazw

static vs. namespace

```
static int foo(int n)
{
    return 100;
}
```

// preferowane w C++11:

```
namespace{
int foo(int n)
{
    return 100;
}
}
```

4 znaczenia static

gdy static modyfikuje **dane**

gdy static modyfikuje **funkcję**

Jako **składowa klasy** (konstrukcje typowe dla C++)

- **alokacja**: w segmencie danych globalnych
- **konstrukcja**: jednorazowa
- **rola**: **pamięć klasy**
- **widoczność**: zgodnie z regułami C++ (public/protected/private)

- **rola**: **uchwyt do składowych** (zmiennych) **statycznych**
- **widoczność**: zgodnie z regułami C++ (public/protected/private)
- **składnia**: $X :: f (\dots)$ lub $x . f (\dots)$

Jako **zmienna lokalna** lub **funkcja swobodna** (jak w języku C)

- **alokacja**: w segmencie danych globalnych
- **konstrukcja**: jednorazowa
- **rola**: **pamięć funkcji**
- **widoczność**: wewnątrz jednej funkcji

- **rola**: **funkcja lokalna w** jednym pliku (**jednostce kompilacji**);
w C++11: *deprecated* (\Rightarrow namespace)
- **widoczność**: w danej jednostce kompilacji
- **składnia**: $f (\dots)$

ARGUMENTY DOMYŚLNE

Argumenty domyślne...

- to sposób na eliminację powtarzania tego samego kodu.

```
int f(int n, int base = 16) { ... }
```

```
...
```

```
f(10, 20);
```

```
f(10); // równoważne: f(10, 16)
```


f udaje funkcję jednowartościową

Argumenty domyślne...

- Wartości domyślne deklaruje w ***pliku nagłówkowym*** a nie źródłowym!
- Uwaga: zmiana wartości parametru domyślnego funkcji wymaga rekompilacji wszystkich plików *.cpp, które z tej funkcji korzystają.

OPERATORY

Operators...

- Służą uproszczeniu zapisu, np.

```
std::cout << 7;      x = y + z[3];
```

- W C++ można definiować znaczenie większości operatorów w wyrażeniach zawierających obiekty klas użytkownika.
- Składnia operatorowa jest równoważna funkcyjnej, jeśli za nazwy funkcji przyjmie się zapis `operatorX`, gdzie `X` = `+`, `-`, `*`, `/`, `%`, `=`, `<<`, `>>`, `*`, `->`, `new`, `delete`, etc.

Alternatywna notacja

```
c = a + b[0] ;
```

to inaczej

```
operator=(c, operator+(a, operator[](b,0))) ;
```

składnia

```
class X {  
public:  
    int operator[] (int n) const { return p[n]; }  
    int operator() (int n, int k) const { return std::pow(p[n], k); }  
    operator double() const { return p[0]; }  
    double* p;  
    ...  
};  
X x;  
x[9];      // x.p[9];  
x(2, 3);   // std::pow(x.p[2], 3) ;  
double(x); // x.p[0];
```

funkcję można wywoływać
na obiektach stałych

Popularne operatory

- `X::operator= (X const &)` // kopiowanie
- `X::operator= (X &&)` // C++11; przesuwanie
- `X::operator()` // C++11: \Rightarrow funkcje lambda
- `operator<<, operator>>` // serializacja
- `X::operator[]` // indeksowanie

Przeciążanie innych operatorów to [Level Five](#).

Metody generowane automatycznie

<i>lp.</i>	<i>nazwa</i>	<i>sygnatura dla klasy X</i>	<i>uwagi</i>
1	konstruktor bezargumentowy	<code>X::X()</code>	
2	konstruktor kopiujący	<code>X::X(const&)</code>	
3	konstruktor przesuwający	<code>X::X(&&) noexcept</code>	C++11
4	operator= kopiujący	<code>X& X::operator=(const&)</code>	
5	operator= przesuwający	<code>X& X::operator=(&&) noexcept</code>	C++11
6	destruktor	<code>~X::X()</code>	

- Reguły określające, kiedy każda z tych funkcji jest generowana, są dość złożone
- Dość częsty powód komunikatów diagnostycznych kompilatora

FUNKCJE WIRTUALNE

Funkcje wirtualne...

- Omawialiśmy na osobnych zajęciach
- Ich idea polega na tym, że to nie kompilator, a program decyduje, która z wielu funkcji o tej samej sygnaturze zostanie wywołana na rzecz danego obiektu.
- Zwie się to ***łączeniem dynamicznym***: statyczna (= podczas kompilacji) analiza kodu binarnego nie pozwala przewidzieć, która z kilku funkcji zostanie w danym miejscu użyta

POLIMORFIZM

Polimorfizm oznacza...

- Łączenie dynamiczne funkcji wirtualnych (nie wiadomo a priori, która z nich będzie użyta)
- Możliwość definiowania wielu funkcji o identycznych nazwach
 - Muszą się różnić liczbą argumentów, sposobem przekazywania argumentów lub modyfikatorem `const`

CONST

Metody stałe (const)

```
int vector::size() const {return _size;}
```

- deklarator **const** to nasze zobowiązanie, że funkcja składowa klasy nie będzie modyfikować obiektów, na rzecz których jest wywoływana

```
void f(vector const& v)
{
    int n = v.size(); // ok, size() nie zmieni v
}
```

- Tylko amatorzy nie używają **const**!
(bez nich trudno użyć **const&**)

MENAŽERIA

explicit

```
void f (std::string const& s) {...}  
std::string s ("Ala"); // konstruktor  
f(s);                // ok  
f("0la");           // pożądana konwersja
```

Ale:

```
void g (vector<int> const& v) {...}  
vector<int> w(5); // konstruktor  
g(w);            // ok  
g(5);            // niepożądana konwersja
```

explicit

- Każdy konstruktor jednoargumentowy

```
X::X(Y const& y)
```

jest jednocześnie operatorem *niejawnej*
konwersji z Y do X

```
g(w) ; // ok
```

```
g(5) ; // niepożądana konwersja 5 ⇒ vector<int>(5)
```


explicit

```
class X
{
    explicit X(Y const& y) {...}
    ...
};
```

- `explicit` wyłącza niejawną konwersję

```
g(w) ;           // ok
g(5) ;           // teraz błąd!
g(vector<int>(5)) ; // ok, jawna konwersja
```
- eliminuje subtelne błędy
- tylko do konstruktorów z jednym argumentem

= delete

```
class X {  
    // ...  
    X& operator=(X const&) = delete;  
    X(X const&) = delete;  
};
```

- modyfikator **=delete** zakazuje kompilatorowi generowania kodu oznaczonej tak funkcji

= default

```
class X {  
    // ...  
    X& operator=(X const&) = default;  
    X(X const&) = default;  
};
```

- modyfikator **=default** nakazuje kompilatorowi wygenerować domyślny kod danej funkcji
- informacja dla innych programistów, że jesteśmy świadomi tego, co robimy

= 0

```
class X {  
    // ...  
    virtual void f() = 0; // pure virtual  
};
```

- modyfikator **=0** zakazuje możliwości tworzenia obiektów klasy, w której w ten sposób zadeklarowano *czystą funkcję wirtualną*
- Użyteczna klasa musi być wyprowadzona z X przez *dziedziczenie*, a wszystkie jej czyste funkcje wirtualne – przeciążone

noexcept

```
void f() noexcept; // f() nie zgłasza wyjątków  
void g() noexcept(false); // g() może zgłosić wyjątek
```

- Deklarator **noexcept** (C++11) ułatwia kompilatorowi optymalizację kodu

INNE...

Funktory,
wyrażenia lambda,
wskaźniki na funkcje,
sparametryzowane makra...

- O tych cudёнkach porozmawiamy przy innej okazji